

Kommunledningskontoret
Sara Larsson, 0531-526014
sara.larsson@bengtsfors.se

VA-policy för Bengtsfors kommun

1. Inledning

Målsättningen med den strategiska VA-planeringen är att skapa en grund för en hållbar utveckling av Bengtsfors kommun. Med ett gediget underlag kan kommunen fatta väl avvägda och långsiktigt strategiska beslut rörande VA-försörjningen vilket skapar möjligheter för en fortsatt utveckling.

Detta dokument är en vatten- och avloppspolicy (VA-policy) för Bengtsfors kommun. I VA-policyn anges riktlinjer för det övergripande VA-arbetet samt ett antal ställningstaganden med syfte att visa hur kommunen avser säkerställa en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning (VA-försörjning). I VA-planen, som är nästa steg i den strategiska VA-planeringen, ska framtagna ställningstaganden omsättas i åtgärder inom och utanför verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Målet med VA-policyn är att skapa underlag för att kunna göra investeringar där de gör mest nytta, både i tid och i rum.

VA-policyn är styrande för VA-planen och båda dokumenten är en viktig del i kommunens översiktsplanering. VA-policyn har tagits fram med utgångspunkt i den tidigare utformade VA-översikten. Revidering av VA-policyn bör ske under varje mandatperiod.

1.1 Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2012-01-24 § 31 att en utredning av VA-verksamheten skulle genomföras för att genomlysna verksamhetens utveckling de kommande 20 åren. Kommunfullmäktige har senare, genom antagandet av översiktsplan 2013-11-27 § 138, beslutat att en VA-plan innehållande såväl allmän som enskild VA-försörjning ska tas fram.

VA-planen är en möjlighet för kommunen att få till stånd en enhetlig kommunikation till fastighetsägare och andra aktörer gällande vilka områden som är aktuella för VA-utbyggnad samt tidsplan för utbyggnader. VA-planen klarlägger också vilka områden som inte är aktuella för kommunal VA-försörjning under överskådlig tid samt kommunicerar riktlinjer för VA-försörjning utanför verksamhetsområdet.

1.2 Mål för VA-planering

En VA-plan syftar till att bevara en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen samt bidra till god vattenstatus i kommunens yt- och grundvatten. VA-planen är ett styrdokument för planering, projektering och prövning av vatten och avlopp. Planen ska fungera som ett underlag för beslut om finansiering av föreslagna åtgärder. Den ska innehålla en beskrivning av VA-försörjningen och dess påverkan på vattenstatus samt en politiskt beslutad viljeyttring med principer för prioriteringar mellan åtgärder och mellan geografiska områden.

Kommunfullmäktige har, utifrån Vattentjänstlagen, Plan- och bygglagen (PBL) och Miljöbalken, det yttersta ansvaret för att det finns en fungerande övergripande VA-planering i kommunen. Kommunfullmäktige fattar också beslut om taxan för den allmänna VA-försörjningen, vilken är grunden till hur VA-verksamheten kan utvecklas.

1.3 Arbetsmetod

En VA-plan är utgångspunkten för ett långsiktigt arbete som sträcker sig över många mandatperioder och kanske flera översiktsplaner fram i tiden. VA-planen för Bengtsfors kommun tas fram enligt den process som föreslås i Havs- och vattenmyndighetens ”Vägledning för kommunal VA-planering”. Processen är uppbyggd i fem steg.

Steg 1 – Att påbörja VA-planeringen

Projektet bör starta med ett tydligt uppdrag, helst från den politiska ledningen, till en förvaltningsövergripande arbetsgrupp, som får mandat att driva processen framåt. Detta uppdrag gav genom översiktsplanen som antogs 2013.

Steg 2 – VA-översikt

Arbetet inleds med en kartläggning som resulterar i en VA-översikt. Den beskriver lagkrav, mål, nuläge, förutsättningar och framtida behov i hela kommunen, både inom och utanför det nuvarande verksamhetsområdet. VA-översikten är ett underlag för VA-policy och den fortsatta VA-planeringen.

HÄR ÄR VI NU

Steg 3 – VA-policy

VA-policyn är ett paraply- och styrdokument för såväl allmän som enskild VA-försörjning. VA-policyn fastställer övergripande strategier och ställningstaganden för VA-försörjningen. VA-policy antas av kommunfullmäktige.

Steg 4 – VA-plan

VA-översikten och VA-policyn ligger till grund för VA-planen som kan innehålla konkreta handlingsplaner för de behov som identifierats. I VA-planen ingår bland annat utbyggnadsplan för de allmänna VA-anläggningarna samt handlingsplaner för såväl enskilda avlopp som hantering i väntan på VA-utbyggnad. VA-planen antas av kommunfullmäktige.

Steg 5 – Genomförande och uppföljning

Efter att VA-planen har antagits fortgår arbetet med att implementera åtgärder i kommunala budgetprocessen. VA-planen ska ses över varje mandatperiod i samband med att översiktsplanen aktualitetsprövas.

1.4 Organisation

Arbetet med att ta fram VA-översikten, VA-policyn och VA-planen sker i samarbete mellan representanter från VA-verksamheten, samhällsbyggnadsenheten, kommunledningskontoret samt Dalslands miljökontor. Styrgrupp för arbetet är kommunstyrelsens allmänna utskott.

1.5 LOVA-bidrag

Bengtsfors kommun har beviljats bidrag från länsstyrelsen i Västra Götaland med 220 000 kr, vilket är 50 % av den uppskattade kostnaden, för att ta fram en VA-plan. Bidraget utgörs av statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt, LOVA. Projektet startade i april 2014 och var tänkt att slutföras under november 2015. Länsstyrelsen har beviljat en förlängning av projektet till 31

maj 2015. Slutrapportering av projektet ska lämnas in till länsstyrelsen innan 1 september 2016.

1.6 Tidplan

För att länsstyrelsen ska betala ut beviljat LOVA-bidrag krävs att förslag till VA-plan (steg 4) har lämnats över till politiken senast i maj 2016. Slutrapportering av projektet ska lämnas in till länsstyrelsen innan 1 september 2016.

VA-policyn behandlas på kommunstyrelsen den 14 oktober och föreslås antas av kommunfullmäktige den 2 november 2015.

2. Övergripande strategier för VA-försörjningen

Kommunens målsättning är att alla fastigheter med behov av VA-försörjning ska ha tillgång till dricksvatten med god kvalitet och en fungerande avloppsrening. Det övergripande arbetet inom VA-försörjning i Bengtsfors kommun ska genomsyras av följande generella punkter:

- Kommunen ska bedriva långsiktig VA-planering innanför och utanför det kommunala verksamhetsområdet.
- VA-försörjningen ska kännetecknas av långsiktig hållbarhet ur miljömässig, ekonomisk och social aspekt.
- Kommunen ska vid all bebyggelseplanering eftersträva en långsiktig hållbar VA-försörjning.
- Det kommunala VA-systemet ska utvecklas där det för hälsan och miljön ger störst resultat i förhållande till att det är ekonomiskt rimligt och tekniskt möjligt.
- Beslut om åtgärder inom VA-försörjningen ska ske med hänsyn till risk- och sårbarhetsfaktorer.
- Kommunen ska ha en såväl ekonomisk som miljömässigt hållbar VA-verksamhet som kan möta framtida krav och förutsättningar.

3. Ställningstaganden

VA-policyns ställningstaganden ska ligga till grund för framtida beslut inom VA-försörjningen i Bengtsfors kommun och ska därför omsättas till åtgärder i VA-planen. De ställningstaganden som anges i VA-policyn rör olika delar av den VA-försörjning som sker i kommunen. VA-policyn tar ställning inom följande områden:

- Driftsäkerhet i den kommunala VA-verksamheten
- Dricksvattenförsörjning
- Dagvatten
- Spillvatten
- Utbyggnad av kommunala verksamhetsområden
- Enskilda VA-anläggningar
- Finansiering
- Kommunikation och rådgivning

Ställningstagandena är numrerade från 1-24 och har ingen inbördes prioriteringsordning.

Driftsäkerhet i den kommunala VA-verksamheten

1. Antal anläggningar ska minska och verksamhetsområdena kopplas ihop i syfte att minska investerings- och driftskostnaderna.
2. Ledningsnäten förnyas kontinuerligt för att minska svinet av dricksvatten och minska mängden ovidkommande vatten till reningsverken.
3. Beredskap ska finnas för händelse av driftstörning.

Kommunal dricksvattenförsörjning

4. De primära vattentäkterna ska ha god råvattenkvalitet och tillräcklig mängd, vara säkra, tillförlitliga samt ekonomiskt hanterbara.
5. Kommunen ska ha fungerande reservvatten i alla verksamhetsområden.
6. Kommunens allmänna dricksvattentäkter ska ha aktuella vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter.

Kommunalt spillvatten

7. Felaktiga inkopplingar av dagvatten på spillvattennätet ska undanröjas för att minska mängden ovidkommande vatten till reningsverken och därmed minska miljöbelastningen.
8. Spillvatten som renas i de kommunala reningsverken ska vara behandlingsbart.
9. Kommunen ska ta fram en slamstrategi/kretsloppstrategi som gäller såväl kommunala som enskilda VA-anläggningar.

Utbyggnad av kommunala verksamhetsområden

10. Områden och fastigheter med behov i nära anslutning till befintliga verksamhetsområden ska i första hand anslutas.
11. Nybebyggelse i anslutning till befintliga verksamhetsområden ska anslutas.

Enskilda VA-anläggningar

12. Utanför kommunala verksamhetsområden gäller enskilda eller gemensamma VA-lösningar. Fastighetsägare ansvarar för enskilda anläggningars underhåll och funktion. Samfälligheter ansvarar för respektive gemensamhetsanläggningar.
13. Kretsloppsanpassade system ska eftersträvas där det är ekonomiskt och tekniskt försvarbart.
14. Alla enskilda avloppsanläggningar ska inventeras, så att anläggningarnas status blir känd av Dalslands miljökontor, kommunen och fastighetsägare.
15. Potentiella problemområden ska utredas. För områden där det är aktuellt att se över dagens VA-lösningar och som inte ligger i nära anslutning till kommunala verksamhetsområden ska i första hand gemensamma VA-lösningar tillämpas.
16. Nybyggnation utanför kommunala verksamhetsområden ska beakta säkerställande av en långsiktigt hållbar VA-försörjning i förhandsbesked/bygglov vid byggnation.

17. Utanför kommunala verksamhetsområden ska möjligheten att anordna gemensamhetsanläggningar beaktas i förhandsbesked/bygglov vid byggnation av tre eller fler bostadshus vid samma tillfälle.

Dagvatten

18. Hållbar dagvattenhantering ska eftersträvas vilket innebär att man försöker efterliknande naturens sätt att ta hand om dagvatten genom avdunstning, fördröjning eller infiltration i mark. Detta innebär att dagvatten ska tas om hand så nära källan som möjligt. Dagvattennäten ska byggas ut inom områden där lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD, inte är lämpligt.
19. Dagvattenhanteringen ska belysas i detaljplaneprocessen. LOD ska eftersträvas vid nybebyggelse.

Finansiering

20. Kommunen ska ha en VA-taxa som är bärkraftig och långsiktigt hållbar.
21. VA-utbyggnad ska finansieras av de blivande VA-abonenterna och fastighetsägarna som ansluts till kommunalt VA. Särtaxa kan tillämpas.

Kommunikation och rådgivning

22. Kommunens arbete med frågor som rör VA-försörjning ska kännetecknas av god framförhållning i kommunikation med medborgarna.
23. Kommunen och Dalslands miljökontor ska genom information, rådgivning och tillsyn, uppmuntra till att bristfälliga enskilda avlopp ersätts med fullgoda enskilda eller gemensamma anläggningar.
24. Kommunen ska verka för ökad medvetenhet hos medborgarna i frågor och problematik som rör VA-försörjning.